

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Titi Livii Patavini, Historiarvm Ab Vrbe Condita Libros,
Qvi quidem exstant, omnes, Observationes**

Godelevaeus, Wilhelm

Francofvrti, 1609

In Lib. XLV. Qvi Aliis Decadis V. Liber V. Dicitvr, Annotatiunculæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69254](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69254)

meminit, & Diodorus lib. 5. Idem & Tauropolia sacrificia Diana & Martia apud Amazones vocari scribit Phanorinus. Tauropolon (inquit) Dianam dixerunt, quoniam ut Taurus *πεποισται* omnia, vel quod Taurum Neptunum immiserit Hippolyto furentem aëtro per omnem fere terram, vel quod Iphigenia è Scythia fugiens in Attica simulachrum Dianæ construxit & Tauropolon Dianam appellavit.

Samothracia. *Samothracum traiecit*] De hac insula leges Strabonem lib. 10. Diodorum Siculum lib. 6. Plinium lib. 4. cap. 12. lib. 36. cap. 5. lib. 37. cap. 10. Pomp. Melam lib. 2. cap. 7. Volater. lib. 9. cap. 4. Geograph.

IN LIB. XLV. QVI ALIIS
DECADIS V. LIBER V. DICITUR,
Annotatiunculae.

A^D *quadrages mittendas ascendenti*] Ascendendi non ascendenti legendum, nam veteres eicendo pro ascendo dixisse annotat Torneib. lib. 2. uers. 20. cap. 30. Sic Varro, è vinea in arbores eicendit vitis: & iustitia carnarium eicendit.

Laureata tabella. *Laureatas tabellas*] Literas laureatas intelligit, quæ quid fuerint superius ostendimus: & vide de hisce Brodæum lib. 1. Miscell. cap. 33.

Pullo amittus villo] Torneib. lib. 16. aduers. cap. 20. legit, pullo amittus villo. Villos autem pilus est. Martialis. Calfaciunt villi pallia nostra mei. Si quis tamen fillo legere malit, nec ipse contradicit.

Exemplum mutationis rerum humanarum] *κίχλος τὰ ἀνθρώπινα*, id est. Ciculus res mortaliū scilicet sunt, quod circumagantur, & velut in orbem recurrant fortuna versante rotam, de quo Erasmus in proverbio, omnium rerum vicissitudo est. Et in proverb. Fortuna æstuaria.

Fortuna æstuaria. *Quid vesper ferat*] Vide Erasmus in proverbio: Nescis quid vesper vehat, & huc alluit Philippus supra lib. 39. cum Thessalis respondens, minacem clausulam adiecit, nondum omnium dierum solem occubuisse.

Confarrexit consul] Quis & consulem hostis crudelissimi aduersa fortuna motum, acrymas multas effudisse alii scribunt, virtus siquidem cadentium magnam reuerentiæ partem etiam apud hostes habere debet. Vide Plutarchum in vita Em. yiii. Sabell. lib. 8. Ennead. 5. Florum lib. 2. c. 12. & Sabell. lib. 4. c. 7. Ethic. exempl. Platinam lib. 2. de optimo ciue.

Romanorum mos in tractandis et audiendis legatis. *Masgaregii*] Romana consuetudine, si quando reges aut legati venissent, nuntiarentur, primo quid velient ab exploratoribus cognoscebatur, postea ad eos egrediebantur minores magistratus. Quod si essent legati hostium, non admittebantur in urbem, sed iis & hospitium & senatus extra urbem dabatur, ut supra lib. 30. de Carthaginiensium legatis. Et post Nicostratus in lib. quem inscribit, De senatu habendo, tertium senaculum circa ædem Bellone fuisse memoriæ prodidit, in quo exterarum gentium legatis, quas in urbem admittere nolebant, senatus dabatur. Legationes autem lociorum & amicorum regum aut populorum non excludebantur urbe. Varro etiam prodidit locum prope curiam Hostiliam substructum, vbi nationum subsisterent legati, qui ad Senatum essent missi, eumque Gracostasim appellatum, ut tradit Zamocerus lib. 2. de senatu Rom.

Urbana vrbus. *In quatuor vrbibus*] Suburbanam videlicet, Palatinam, Exquilinam, & Collinam, quas Sertius Tullius sextus Romanorum Rex primo instituit, & in has manuissos, si Reip. Romanae participes esse vellet, ut vna civibus cen-

referentur, distribuit. In has deinde Q. Fabius Rullus omnem forensam factionem postea excretam Censor coegit.

Trium mouere] Est itaque tribu mouere, vt ex hoc Liuii loco apparet, ex honore tribu in minus honestam transferre, vt ex rustica in vrbanam, aut ex rustica in rusticam, vnde dixit Plinius in vrbanas tribus transferri, vt annotat Sigonius de antiquo iure ciuium Romanorum lib. 2. c. 16. Porro rust. ex tribus apud Romanos omnium laudatissima erant, & eorum quidem qui agros colerent, & quibus in vrbanas transferri ignominiosum & turpe erat. Qua de re Plin. lib. 18. cap. 3. Alex. ab Alex. lib. 1. cap. 18.

In oppido Mineruam] Partem quandam Romae Torneb. viderunt intelligere in qua templum Mineruæ fuerit, quod Mineruium dicebatur, vt Dianium, de quo ipse lib. 16. aduers. c. 20.

Quem tandem titulum] Titulum hic accipere pro causa, sicut Asconius in oratione Cic. pro Milone, manumiserat eos Milo sub hoc titulo, quod caput suum vlti essent. Sic & Ambrosius in serm. 90. Et quia erant nobiles, inquit, titulum Christianitatis opposuit. Ruard. de auctor. prudent. c. 7.

Lebadia templum Iouis Trophonii adit] Lebadia, velut reliquæ Græciæ ciuitates. rebus aliis multis ornata felixque fuit, tum Trophonii nemore. Quo loco ferunt Hercynniam Trophonii filiam, vna cum Proserpina Ceresis filia, quandoque colludentem, anserem habuisse. Qui cum inuita Hercynna auolasset, in subterraneum antrum se recepit, atq; sub lapide se abscondit. Puella antrum ingressa, anserem sub lapide delitescens recuperavit, confestim eo loci, vbi lapidem puella sustulerat, aqua scaturiuit, quæ in fluitum excreuit Hercynna fuit nominata: ad cuius ripas Hercynnae templum extruxerunt, in eo templo virginis simulachrum in manibus anserem gestantis erectum. Hæc ex Pausania Bœoticis & Zteztis in Lycophionem commentariis. De specu vero Trophonio complura notauit Etal. in prover. in antro Trophonii vaticinatus est. Meminit eius & M. Tullius in Tusculanis: Herodotus in Cho. Philostratus in Apollonii Thyanei vita. Origines lib. 3. contra Celsum: Phauorinus & Aristophanis interpres in Nubib.

Speleaculum Euripi] De huius Euripi Euboici structura, quæ stans aliquibus diebus, temporibusque fluere atque refluxere dicitur, Liuius lib. 27. Cic. lib. 3. de diuinatione. Pomponius Mela lib. 2. At diuersum ab his Ioannes Tortellius prodere non dubitauit: vt ibi Ioachimus Vadianus in suis annotationibus ad Melam refert, quæ omnino videnda sunt, nec contemnenda, quæ Nicolaus Gerbelius libro 5. in descriptione Græciæ Sophiani de hoc scripta reliquit.

Amphilochus vates] Meminit huius & Strabo & Pausanias, qui & eius aram Athenis describit. Thucydides lib. 2. histor. Amphilochum scribit Amphitaræ filium, post bellum Troianum cum domum reuersus esset, Argos exosum domicilium condidisse in sinu Ambraciotico vrbem, quam de nomine prima vrbis & suo Argos Amphilochicum appellauit.

Quingue milibus passuum] Cur Esculapii templum extra vrbem fuerit, Plutarch. in problem. rationem reddit, quod ægri plerumque extra pomeria versari soliti fuerint, ne vrbis horum foetore contagioneve contaminarentur.

Summorum aditus] Licetorem intelligit, eorum namque erat, vt populum summouerent, fontes virgis cæderent. Sic Liuius: Et summouere populum lictores iussi. Et alio loco: Licetor apparuit, summouente eo, inceserunt. Accensos portio hoc loco intelligit magistratum ministros, sic dictos ab acciendo, id est, vocando. Nam accensus in ista præconis acciebat iussu consulis Quirites ad concionem, de his & superius nonnulla annotauimus, quæ vide.

Lunamque matrem] Romanorum consuetudo erat arma de hostibus capta interdum cremare Vulcano, aut Marti, aut Minervæ, idque ab Imperat. factum.

rum reperimus non raro, ac quidem in dictis numinibus constat rei cui in Luna certe non apparet. quid enim attinet arma in honorem Lunae dari? Quare Tornebus lib. 16. aduersar. cap. 20. pro Luna, Luna reponenda censet, vt & supra lib. 5. scribitur: Armorum vis magna, tum inter castra pora hostium, tum in castris inuenta est. Ea Lux manū dare se, consulens ubi notata quoque à nobis vide.

Triumphal. lex. *Triumphal. lex* [Triumphal. lex] Antiquissima siquidem, qua nunquam non seruata, lex de triumpho fuit, vt qui ob rem in bello bene gestam triumphum daturi essent, ante triumphum in urbem ingrederentur. Triumphabant enim cum imperio, & imperium deponere urbem intrantibus necesse erat. Triumphum autem Senatus decernebat, sed imperium in urbe, quo die triumphum duceretur, populus dabat, rogatione ab aliquo tribuno plebis lata. Hanc legem de imperio vnus dies intra urbem Cicero significat lib. 4. ad Atticum, de qua plura Manutius de legib. Rom.

In malis inuidia media sunt Sic Poeta:

Ina tenent pacem, pessant altissima veris.

Militem honorem dare posse Ita legendum esse, fugato aduerbio non, quod in prioribus editionibus fuerat, annotat Tornebus lib. 15. aduers. cap. 5. Qui autem potest honorem dare, penes eum etiam est potestas non dandi. Intelligat igitur Paulus, qui se negat habuisse potestatem danda pecunia, militem habere potestatem mandandi suffragio triumphi, quem non deserit male merito, iste sensus & historico dignior est & acrior.

M. Seruilius. *M. Seruilius* Vir consularis, qui vicis ac ter in bello singulari certamine, prouocatus hostem interfecerat, vt tradit Plutarchus in vita Amylii, & ipse met circa finem orationis huius gloriatur.

Triumphus. *Ipsa postremo Paulus in curru* Huius triumphi ordinem & pompam lege scripta Plutarchum Appianum inter principium & medium eius libri, qui Livius Amylii inscribitur. Sabel lib. 3. Enn. 5. Blond. lib. 10. Roma triumph. Filius quoque, Max. Maccod. & Scipio, qui in adoptionem dati, alter Scipioni Africano, qui P. Scipio Amylianus dictus est à Paulo Amylio patre, alter autem Fabio Max. filio eius qui quinquies consul fuit. Huius vero adoptionis meminit Plur. in Paulo Amylio, Val. Max. lib. 2. cap. 5. Alex. ab Alex. lib. 2. cap. 11. qui huius adoptionis rationem reddit. Notandum est autem, lege cautum fuisse, vt adoptatus adoptantis appellationem sumeret, suo quoque nihilominus nomine retento, cuius rei testis est Tranquillus & Dion in Augusto.

Sacrorum heredes Peculiaris etenim sacra cuique familiae fuisse, supra ostensum est.

Vestra felicitas & secunda fortuna Verè magnanimitatis exemplum Amylius est, qui recta ratione frater fortitudinem & constantiam, non solum aduersus arma & hostium minas, sed aduersus omnem fortunam patris habendam ratus, ea ratione filiorum casum tulit, vt secundis aduersa, domesticis publicis obscurata, dignitatem & magnitudinem rerum nequaquam deturbarent. Vide Val. Max. lib. 3. cap. 10. vbi similia cum Romanorum tam aliorum exempla leges.

Ego qui de illo triumphasti, ab altero funere filii curru ex capite Tornebus lib. 16. aduersariorum cap. 20. legit filii in curru, & sic distinguit, antequam curru triumphalem ascenderet, alterum se amisisse à liberis, alterum actio iam triumpho, quod consonat historis. Et vt hæc obsequia in curru nota digna, sic nec prætereunda altera in oratione Seruili præcedente. Nam vbi in ea legitur, victimas quas traducendas in triumpho vindicauit: Tornebus eodem loco legendum arque scribendum censet, in triumphum. Ita enim sententiæ satisfiet, & ingenua quadam liberalisque antiquitatis indoletis solebit.

Cum Alexandro filio] Hunc tornandi subtiliumque operum egrégium artificem fuisse tradunt, eumque Romanas addidicisse literas & magistratibus se scriptorem solertem ac gratiosum præbuisse, ut refert Flutarchus in vita & mylii. Hoc ipso insigne exemplum inconstantia rerum humanarum præbens, ita ut præclare Valerius Maximus libro 6. cap. ultimo, circa finem dixerit: Caduca nimirum & fragilia, puerilibus que consentanea crepundiis sunt ista, quæ vires atque opes humane vocantur, affluunt subito, repente dilabuntur, nullo in loco, nulla in persona stabilibus nixa radicibus consistunt, sed incertissimo flata fortuna huc atque illuc acta, quos in sublime extulerunt, improvise recursum destitutos, in profundo cladium miserabiliter immergunt.

IN LIVII LIBROS ANNOTATIONVM
FINIS.

SOLI DEO GLORIA.

~~Handwritten scribbles~~
Soli in gen Paderb.

